

Mecidiyeköy Likör Fabrikası yerle bir

Mecidiyeköy Likör Fabrikası Cumhuriyet'in ilk yapılarından olarak koruma altında idi. Arsasını işyeri ve konut yapmak için satın alan rantçılar bir günde binayı yerle bir etmişler.

Bu bir cinayettir. Ne yazık ki cinayeti işleyenin vicdanı sızlamıyor. Cinayeti izleyenlerin sesi çıkmıyor.

Mecidiyeköy'de, Ali Sami Yen Stadı'nın bitişiğindeki eski Tekel likör fabrikasının binası sadece Türkiye için değil, dünya sanat-mimarlık tarihi için de korunması gereken bir eser idi.

Medyada yer alan haberlere göre, Mecidiyeköy'deki arsanın tapusunda "Bu arsa sadece kültür ve turizm amacıyla kullanılabilir" kaydı varmış. Büyükşehir Belediyesi ile Anıtlar Yüksek Kurulu el ele vermişler. Önce tapudaki o sınırlayıcı kaydı silmişler. Sonra da bu arsada işyeri ve konut yapacak yap-satçıların istedikleri yükseklikte bina dikebilmesinin yolunu açmışlar.

Böylece İstanbul şehrinin göbeğindeki, şehrin nefes alabileceği bir alanın daha betonlaşması uygun görülmüş.

Bize kültürün, yeşil alanın ne yararı olabilir? Bize para lazım. Değil mi efendim?

Kamuya ait ne kadar arsa varsa bu arsalar önce TOKİ'ye, sonra bir yap-satçıya devrediliyor ve hemen betonlaştırılıyor.

Mecidiyeköy'deki arsada "1930 yılında Atatürk'ün direktifleri ile Fransız uzmanlar tarafından Tekel Likör ve Kanyak" fabrikası kurulmuştu.

48 dönüm arsa betonlaşıyor

Fransız uzmanlar 1939 yılına kadar fabrikada çalıştı. Fabrikada Tekel'in ünlü likörleri ve Fransız kanyağı ile rekabet eden kanyağı üretiliyordu. Fabrika kurulduğunda 48 dönüm arazisi vardı. 1960 yılında 13 dönüm arazisi üzerine Ali Sami Yen Stadı yapıldı. Çevre yolları yapılırken 11 dönüm arazi Karayolları'na devredildi. 24 dönüm arazi kaldı. Bu arazinin içindeki fabrika binaları 4.600 metrekare alanı kaplıyordu.

Fabrikanın mimarı Robert Mallet Stevens (1886-1945) Art-Deco döneminin çok çok ünlü bir mimarı, tasarımcısı ve yazarıdır. C.R. Mackintosh ve J. Hoffman'dan etkilenen ve 1925 yılında Paris'te düzenlenen Dünya Sergisi'nde Fransız pavyonunu da çizen Stevens, ünlü mimar Le Corbusier'nin de arkadaşıdır. Mimarlık tarihinde, onu ünlü kılan anıtsal yapılar listesinde "1931 İstanbul-Mecidiyeköy Turkish Monopoly Liqueur Factory" binası da yer alıyor.

Gitti gider...

Vefa Zat, İstanbul Ansiklopedisi'nde 1940'lı yıllarda fabrika bahçesinde likör yapımında kullanılan adaçayı, nane, kekik gibi tonik nebatlar ile gül yetiştirildiğini anlatır. Fabrikanın karşısındaki yolun başında bir Hamidiye suyu çeşmesi bulunduğundan söz eder.

Mecidiyeköy Tekel Likör Fabrikası, binası kadar ürünleri ile de meşhurdu.

Uzmanların belirttiklerine göre bu fabrika dünyada doğrudan meyveden likör üreten tek fabrika idi. Diğer likör fabrikaları likörü meyve esansından üretir.

Mecidiyeköy Likör Fabrikası'nın bir özelliği de araştırma geliştirme bölümü sayesinde dış piyasada ilgi gören farklı ürünler üretebilmesiydi. Kapanmadan önceki yıllarda Mecidiyeköy'de cin, kanyak, brandy, vermut, kınakına şarabı yanında, ahududu, kayısı, çilek, moka, acıbadem, limon, vişne, portakal, mandalina, turunçgil, bindallı, altın, kakao, beğendik, muz ve nane likörleri üretiliyordu.

("İş isten geçmiş... Bina yıkılmış... Bu yazı ne işe yarar?" diyecekler olabilir.

"Mecidiyeköy Likör Fabrikası'nın binası, arsasından da kıymetli" başlığı ile 7

Mayıs 2008 tarihinde bu sütunda bir yazım yayımlandı. Ünlü Mimar Doğan Tekeli'nin "Aman bina yıkılmasın" uyarısı ile ilgililerin dikkatini çekmeye çalıştım. Demek ki aldırın olmamış.)